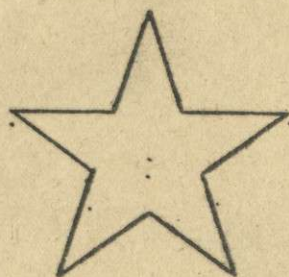
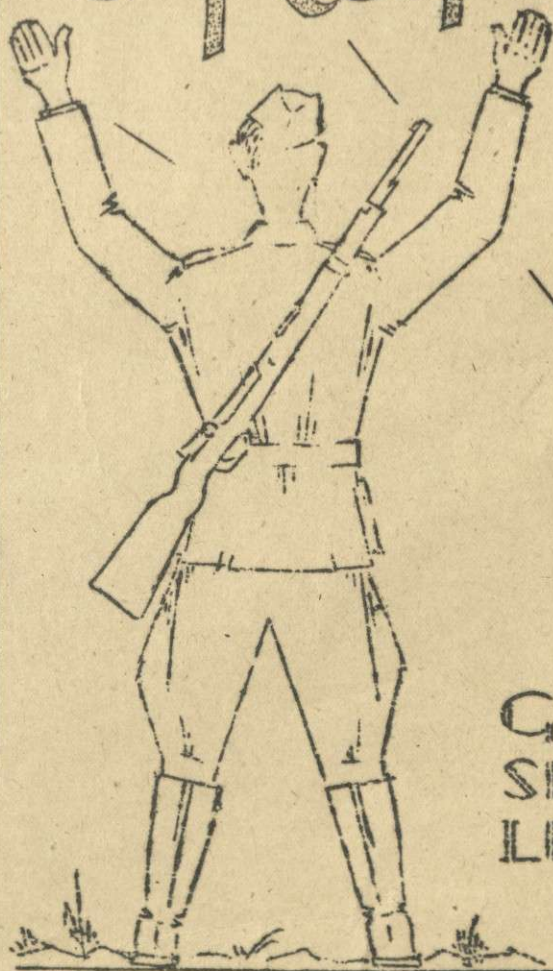

Probedi napredki

GLASILO XII.
SNOU BRIGADE
LETO I. ☆ ŠT. 4.

Swoboda napreduje

GLASILO XII. SNOV BRIGADE

Leto I.

Junij [1944]

Štev. 4.

Že sam naslov našega glasila nas vodi na prijetno misel: svoboda. Hodiš skozi vasi in mesta in povsod razbereš z obrazov našega tlačnega ljudstva pričakovanje nečesa, kar mora priti. Naša vojska, ki se noč in dan ju naško bori in dosega uspeh za uspehom, vliva našemu narodu pogum in vero v prihod tistega, kar lahko doseže samo narod, ki se je skoro poteptan dvignil v upor. Zgodovina slovenskega naroda je vseskozi ena sama trda pot tlačevanja. Že vsako drobtinico, ki so nam jo vrgli z bogato obložene mize, smo imeli za svit svobode.

Leto 1918. nam je z Jugoslavijo prineslo "svobodo", ki je bila trpkejša od suženjstva. Na vse načine so nam vcepljali v glavo, da imamo vse, kar lahko ima narod. Če ni šlo drugače, so nad našimi hrbti zavijтели bič. Če pogledamo resnici v obraz, vidimo, da so nam hoteli zavezati jezik, da so nas pritislili še bolj, kot smo bili že navajeni. Ni so nam priznali najosnovnejših življenskih

pravice. Šolali so nas za hlapce, učili nas pokorščine tistemu, ki nas je stiskal za vrat. Zakaj to? dali so se naroda, ki je občutil vse težo preobložene mize na svojem hrbtu, da se ne bi zravnal. Zato so umetno vagajali mržnjo med narodi, ki so si po krvi bratje. Če pa pogledamo danes nov lik Jugoslavije, katerega je zasnovala KP na čelu z našim genialnim voditeljem tovarišem Titom, vidimo v njem garancijo za vse težnje našega naroda skozi vsa stoletja.

Dolžnost nas borcev je, da vložimo vse sile, da utremo pot do svobode.

S t e p k o
brig. politkom.

Nai II. kongresa

Počasi so nam potekali dnevi našega potovanja. bili smo nestrpni in težko smo čakali dne, ko bomo lahko izročili II. kongresu in našemu velikemu voditelju maršalu Titu po zdrave mladih Slovencev in mladih Slovenk. Vsi smo želeli, da bi čimpreje videli naše brate iz hrvaških in iz drugih brigad, hrebre mlade proletarce, o katerih junaštvih smo velikokrat slišali.

Po petnajstdnevem maršu smo prišli v prijazno vasico v Bosni blizu Drvarja. proti večeru smo zvedeli, da se bo kongres pričel. Takoj po večerji smo krenili proti mestu, kjer smo posedli v lepo okrašeni dvorani. Ve selo smo se pozdravili z našimi brati iz vseh krajev naše velike domovine. V dvorani se je zbralo 816 mladincev in mladink, da pozdravijo našega velikega voditelja maršala Tita.

Vrata v dvorano se odpro in v sprejemstvu svojih oficirjev vstopi naš veliki, ljubljenejši vodja. Kot bi se zaganjali morski valovi ob pečine, tako je odmevalo po dvorani. ploškanje in čez osemsto glasov je klicalo ljub

ljeno ime maršala Tita, ki ga prevzamejo pozdravi in vzkliki velike ljubezni. Po dolgotrajnem ploskanju se oglasi osemsto glasov in prav iz srca zadoni naša vseslovanška pesem: Haj Slovani!

Po končanem predstavljenju je sprejem predsedništva II. kongresa, za tem pa počaščenje padlih borcev. Na govorniškem odru se pojavi naš veliki učitelj maršal Tito, da pozdravi II. kongres. Po dvorani odmeva gromko vzklikanje in ploskanje. Mi smo ponosni, da lahko izročimo pozdrave naših mladincev in mladink našemu velikemu voditelju mladine.

Tovariš Tito je pričel govoriti o herojstvu, o borbah, o trpljenju in zmagah ter po zval vso mladino v novo, morda še težjo borbo, ki nas še čaka. Pozval nas je, da združimo vse napore pri graditvi naše nove domovine. Jugoslovanska mladina je obljubila našemu velikemu voditelju nove napore in nove žrtve. Izročil nam je tople pozdrave za vse tiste, ki niso mogli prisostvovati II. kongresu. Toplo nas je tudi presunil pozdrav starega ččeta tov. Ribarja, katerega sin je žrtvoval svoje mlado življenje na oltar naše domovine.

Govor mr. Churchilla, predstavnika anglo ameriških zaveznikov, sina angleškega ministrskega predsednika, je bil pozdravljen z dolgotrajnim ploskanjem. Mladina zna ceniti pomoč naših velikih zaveznikov.

Z brezmejno ljubeznijo je mladina pozdravila mladega sovjetskega generalmajorja Ivana Vasiljeviča Saharova, ki nas je pozdravil v imenu sovjetske mladine. Njegove besede so se izgubljale v našem navdušenju, vzklikih in ploskanju, mi vemo, da poleg nas največ trpi sovjetska mladina, ki se bori z brez primerne hrabrostje in požrtvovalnostje.

Srčno smo pozdravili tudi mladega hrabrega generalporočnika, komandanta I. proletarskega kompasa. Z istim navdušenjem smo sprejeli zastopnike ZDA, Anglije, Grčije in Ita-

lije. Potem so pozdravili kongres še delegati iz raznih krajev in mest Jugoslavije. Pri povedovali so o velikih uspehih in junaštvi v hrabrih mladincev.

Na govorniški oder stopi mladinka iz Like: "Ponosni smo, da je naša požgana Lika dala že dve diviziji najboljših borcev poleg dveh delavnih brigad in trinajstih bataljonov. Vsa liška mladina se zaveda, kdo je kriv zločinov, zato bo še ojacila svoje napore v borbi proti sovražniku. Liška mladina je poslala 16.000 podpisov II. kongresu in obljubila, da se bo borila samo za novo, federativno Jugoslavijo, da bo točno izpolnila vse naloge II. kongresa in da hoče biti vredna svojega velikega vodje maršala Tita.

Med gromkim ploskanjem in vzklikanjem je zopet stopil na oder naš učitelj, ki nas je pohvalil kot vredne mladince naše nove in lepše domovine. Poudaril je, da mora II. kongres še tesneje povezati vse jugoslovanske brate, da bomo zgradili neporušno stavbo naše domovine v srečni bodočnosti. Kongres mora biti opora za ostrejšo borbo in močnejši odpor, za mobilizacijo vseh onih, ki še niso med našimi vrstami. Saj ne bo dolgo, ko bomo skupno z našimi zavezniki uničili okupatorje. Še enkrat nam je naročil, naj poneseemo njegove pozdrave med vse, ki se borijo v mejah naše velike domovine.

Zakleli smo se na svojo čast, da nam ne bo žal naših žrtvenj in naših žrtev v borbi za čast in svobodo. Izpolnili bomo to prisego in mi mladinci bomo maščevali vse tiste, ki so umirali s Titovim imenom na ustih.

Težka je bila ločitev, toda zavest določnosti, ki smo jih prevzeli nase na kongresu, nas je krepila na naporni poti nazaj. Šli smo z novimi močmi in trdno voljo, da čimprej pridemo na cilj in s podvojeno močjo, skupno z našimi brati, pričnemo še ostrejšo

borbo proti sovražniku in z novimi močmi gradimo našo lepo domovino.

Le v skupnosti in bratstvu bomo dosegli tiste velike cilje, za katerimi že tako dolgo hrepenimo.

J a n a

Belogardist po seli

1. marca leta 1943. so belogardisti postavili svojo postojanko v Mirni peči. Zanjso rabili vojake, ki pa jih niso imeli. Nekega jutra so prišli iz gozda nad mirnopedško postajo Italijani in z njimi komandant bele garde. Mislili so, da bodo že kar prvo jutro naložili 150 mož, kakor so imeli prvotno načrtu.

Toda mi mladi fantje smo urno nabrusili pete in odšli v hribe, odkoder smo kazali fige jeznemu komandantu belih in zelenim Italijanom. To je bele pse razdražilo in začeli so postopati drugače. Hodili so ponoči okrog in odvedli zdaj tu zdaj tam kakšnega možkega v postojanko in ga nagovarjali za nekobivšo Jugoslavijo. Toda fantje so bili trdovratni in so le redko šli na limanice.

Šele na cvetno soboto, dne 17. aprila, se jim je posrečilo, da so me iznenadili. Padli so štirje strelji, jaz pa sem začel bežati proti Poljanski gori. Videl sem dve koloni, ena je šla skozi Hrastje, druga pa proti Čemžu. Hotel sem uiti med kolonami po dolini med Hrastjem in Čemžom. Mislil sem, da sem že rešen, toda zmotil sem se. V tem hipu zaslišim: "Stoj!" Dirjal sem še vedno naprej. Nov rezek "Stoj!" iz neposredne bližine me je ustavil in zagledal sem pred seboj belega komandanta z mrtvaško glavo na kapi in s puško naperjeno proti meni. Stal je le nekaj korakov pred menoj... Tako sem bil mobiliziran v belo gardo...

8. septembra 1943. je kapitulirala Italija. Mi nismo vedeli, kaj naj napravimo. Pred nami so bile tri poti: Nemčija, partizani, Italija. Jaz sem se odločil za srednjo pot, za pot v partizane, velika večina pa za Italijo. Moral sem korakati z belimi iz Mirne peči v Novo mesto; hodil sem s povešeno glavo. V Novem mestu smo zasedli položaje na Kapiteljskem marofu. Toda tam smo stali samo dve uri, že je prišla komanda, da moramo na postajo. Tam nam je govoril komandant: "Mi smo vas zapeljali, naša skrb je, da vas rešimo." Jaz sem si mislil drugače, sam se bom rešil in to bolj gotovo kot vi.

S postaje smo šli v žabjo vas, od tam pa preko Kandije proti Srebrničam, kjer so se naši komandanti pogajali s partizani, naj nas pustijo v Italijo. A partizani niso pristali na to. Kar na hitro je prišla komanda: nazaj, in slišali smo, da gredo za nami partizani. Ubrali smo jo čez ajdo in koruzo, po polju in skozi gozd; bilo nas je okoli 2.000. Dobil sem tedaj dva prijatelja, ki sta enako mislila, kot jaz in pripravili smo se za beg. Čekali smo ugodne prilike, ki se nam je pa ponudila šele v Gradišču pri št. Jerneju. Tam so domačini povedali, da so partizani že s tanki v št. Jerneju. Nastala je panika in v tem smo jo mi trije popihali na svojo stran.

Sprva smo se skrivali, nato pa šli k partizanom, ki so bili v Dragi pri Beli cerkvi.

Ravnikar Jože

V tihem gozdu

V tihem gozdu šumečem
objema skrivnostna me roka,
tolaži, kot mati otroka,
ki sklanja se k njenemu srcu ljubečem.

"Svoboda ni daleč, sin moj!"
slišim iz dalje neznane
in celijo moje se rane
v trpljenju; v mojih je prsih pokoj!

Lahen smehljalj se zariše
na moja ustna krvava
in pesem sreče zaplava
pod krov domače mi hiše.

Tomi

Gradišče

Čuje se ostra komanda tovariša komandan-
ta: "Bataljon, mirno! Na desno!" Kolona tret-
jega bataljona se je začela pomikati na novo
akcijo. Kam? Tovariši ne vprašujejo mnogo.
Vsak ugiblje sam zase, le tu in tam čuješ
pritajeno govorjenje, ugibanje. Kam gremo
na akcijo?

Kolona se pomika proti meji. Vsem bor-
cem je že jasno, da gremo preko meje. Počasi
se med tovariši zve, da gremo nad Gradišče,
pregnati švabsko drnal iz njihovega gnezda.
Kako je tam, smo videli ob prvi priliki akci-
je na Radeče. V mislih si vsak kuje načrt,
kako bo najuspešneje osvojil hišo za hišo in
pobil čim več švabov.

Mimo zapuščenih vasi in polj se vije
pot. Že pet ur hoda je za nami, ko se začne
kolona pomikati po strmem hribu navzgor. Od
spredaj pride komanda: "Stroga tišina!" Še di-
hanje je postalo tišje, postojanka je blizu.
Samo še četrta ure.

Bela raketa sikne v zrak. Njena svetlo-
ba se meša z mesečino. Verjetno nas je so-
vražnik začutil, ali pa to dela zaradi var-
nosti. Bataljon se ustavi v gozdu blizu po-
stojanke in se razvije v strelce. Čuje se ti-
ha komanda: "Napreji!" Vsaka četa gre na svo-
jo stran, da naskoči postojanko.

Nekaj minut grobne tišine, kar prešine
zrak rezek strel, nato slišiš: "Juriš!" Začel
se je peklenški ples. Naši mitraljezi pregla-
šajo sovražnikove. Sliši se zamolklo pkanje
bomb naših bombašev. Borba se razvije vedno
besneje, ugodno za naše borce. Kričanje in
sovražnikove komande preglašajo streljanje
naših pušk in mitraljezov.

Juriš je uspel, toda žal: borci se znaj-
dejo pred žično oviro, ki jo je sovražnik iz
strahu pred nami napravil pred dvema dnevnoma

Za primer je imel Raječe. Naši borci naskakujejo znova in znova in zadajajo sovražniku velike izgube, dokler jih ne pozdravi jutranja zarja...

T r u p e

Razgovor

Zdaniilo se je, sonce je zdramilo naravo; zaramilo je tudi naše intendante, ki so se odpravili nabirat hrano za našo vojsko. Šel sem z njimi, ker me zanima in veseli poslušati, kaj ljudje pripovedujejo o švabobrancih. Pravijo, da so že vsi obupani, da pobijajo in morijo nedolžno prebivalstvo, ki živi in dela v miru. Pokrađejo in uničijo vse, kar se da uničiti.

V vasi M. sem srečal desetletno deklico, ki me je lepo pozdravila. Ozdravil sem in jo vprašal, če je kaj novega. Odgovorila je, da veliko, odkar nas ni bilo v M. Ko nas ni bilo v M., je sovražnik izrabil priliko, prišel v vas ter povzročil mnogo gorja. Ostali bi tu dalje časa in povzročili še več gorja, če se ne bi partizani zopet vrnili v bližino. Tako so jo pa kar hitro popihali.

Deklica je pripovedovala, da so švabobranci, takoj ko so prišli v M., pričeli s svojim groznim delom. Ubili so gostilničarja K. in njegovo ženo. Štirinajstletni hčerki se je pa posrečilo, da je ušla tem ubijalcem in morilcem. Deklica pripoveduje dalje: "Ocsпода K. in njegovo ženo so odgnali nedaleč v nek vinograd k zidanci, kjer so ju mučili, nato pa s kolom pobili. Doma v hiši so vse razmetali in vse pokradli.

Deklica še pripoveduje: "Neka stara ženica je krmila prašiče. Švabobranci so jo za gledali in zavpili nad njo: "Juriš na staro babo!" Ženica je vsa prestrašena zbežala v neko klet, ker je mislila, da bo tam bolj

varna. Švabobranski psi so vohali za njo in našli so jo kot kakšnega razbojnika in jo odvajali ven, kjer jo je nek belogardist ustrelil. Tako je tudi ta stara ženica žrtvovala svoje življenje za domovino. To se je zgodilo prvi dan, drugo jutro pa je bilo nadaljevanje:

Zgodaj zjutraj je prišel v M. nič hudega sluteči domačin, terenski delavec L. Ko pride v vas, skočijo švabobranci na njega od vseh strani kot zveri, ga zvežejo in odpeljejo ob svojem begu s seboj. Prignali so ga do vasi B., tam so ga tepli, brcali, mučili in končno ubili. Sama sem videla mrtvega tovariša, ki so ga drugi dan pripeljali ljudje v M. Levo stran glave je imel vso razbito in po telesu je bil ves črn od brca. Ta tovariš je bil četrta žrtev strahovlade morilcev v M."

Deklica mi je žalostno povedala, da ni mislila, da ti odpadniki slovenskega naroda tako grdo delajo s svojim narodom in da tako okrutno postopajo s civilnim prebivalstvom.

Tak je bil moj razgovor z mlado deklico, ki mi je na eni strani pokazal njeno zavedenost, na drugi pa vse grozote, ki jo doživlja naš narod od lastnih izdajalskih sinov. Maščevanje pa bo naše...

R o k

Vere in spomen

Še se Te spominjam, ko sva se prvič srečali. Bil je topel pomladanski dan. Sonce je močno pripekalo. Zopodila sem konja po senčnatem gozdu in pred seboj sem zagledala Tebe. Lepi kodrasti lasje so Ti vihrali po čelu in se Ti vsipali po ramenih. "Kdo si?" sem vprašala. "Kam greš?" "Na položaj, Lani silijo iz Novega mesta proti nam. Zopet hočejo za-

sesti naše kraje." In partizanka Vera je od-dirjala na iskrem konju.

Gledala sem za njo. Zopet eno slovensko dekle, ki je zapustilo vse, dom in svoje domače. Zopet eno dekle, ki ni hotelo gledati, kako fašistični psi gospodarijo po slovenski zemlji. Sama je hotela s puško v roki pomagati slovenskim fantom v borbi za svobodo. Hotela je dokazati, da slovenska žena noče biti sužnja fašizmu, ampak da hoče biti svobodna.

To je bil Tvoj začetek, Vera. Potem ni izvršila Gubčeva brigada nobene akcije, kjer ne bi bilo debe poleg. Ni bilo borbe, da ne bi priskočila ranjencu na pomoč. Vsakemu si pomagala, za vsakega si imela prijazno besedo. Vsak je šel rad v borbo, saj je vedel, da je v brigadi dobra Vera, ki mu bo pomagala, če bo ranjen. Bila si dobra bolničarka in dobra borka.

Še se spominjam, kako sva sedeli pod drevjem v gozdu in se pogovarjali, kako bova delali med slovenskimi ženami, ko se vrneva domov. Vsaka slovenska žena mora vedeti, kako sveta je partizanska borba. Velike načrte si imela Vera. Ali sredi velikih načrtov, sredi svojega dela si padla. Sredi juriša s strojnico v roki si padla. Naj vidijo Švabi, kako jih sovraži slovensko dekle.

Vere ni več, toda njen vzor junaštva naj vidi vsaka slovenska žena, vsako slovensko dekle. Zaklinjam se ti, da mora desetine izdajalcev plačati Tvoje mlado življenje.

Slava padlim tovarišem in tovarišicam!

M a r u š a
pomoč. brigad. politkom.

Še eno za smek

Hitler se je z dvema ministroma v letalu v letalu preko Slovenije. Med poletom so občudovali lepoto slovenske zemlje. Pripeljejo se že blizu Celja, ko vpraša Hitler prvega ministra, kaj bi dal Slovencem in s čim bi jim najbolj ustregel. Minister mu odgovori: "Več krušnih kart bi jim dal." "Dobro je to," pravi Hitler, "in ti, s čim bi jim napravil veselje?" Drugi minister mu pravi: "Dal bi jim več mesnih kart." "Dobro", pravi Hitler. Nato vprašata roba ministra Hitlerja, s čim bi jim pa on napravil največje veselje in za dovoljstvo. On pa pravi: "Slovenci so strastni kadilci, zato jim dam več tobačnih kart." "Zdaj vsi trije vprašajo pilota, ki je bil ranjen njih edina oseba v letalu, s čim bi jim on najbolj ustregel. On pa pravi: "Najbolj zadovoljni bi bili Slovenci, če bi jaz zadajle vas vse tri treščil na tla."

AGITPROP II. bat.

V S E B I N A

1. Svobodi naproti..... Steško
2. Na II.kongresu USAOJa.....Jana
3. Belogardist po siliRavnikar Jože
4. V tistem gozdu Tomi
5. Gradišče..... Trupe
6. Razgovor Rok
7. Veri v spomin Maruša
8. Še eno za smeh AGITPROP II.bat.

Izvelal Propagandni odsek AV.divizije

D
B
B
B

